

TE MAN N RAOI.

"Tai maku ; ba noria, I tuaññkami te roñorofio ae raoiroi."

Vol. 3.

KUSAIE,

JULY,

1902.

No. 3.

UAN TE BAINIKIRINAKI.

Mak. 8:1-8.

IMWIN maten Iesu ao nakona nako karawa, E roko te Tamnei are Raoiroi i nanoia tan tuatua ni kabaneia, ao a batia aomata aika a riki ni kristian i bukin ana makuri te Tamnei irouia tan tuatua. Ao i mwina ñke a rikirake ni batia kain te ekaretia ao e riki te bainikirinaki ae korakora iai, ma ñaia are a mae nako kaina ni kawari aba nako ao n taekina te euañkerio.

Ao ñke a kamaeaki nako taiani kristian ao a bane ni kaonaki n te Tamnei are Raoiroi ma ñaia are a aki rawa ni bainikirinaki i bukin aran Iesu, ao auriña naba te taeka are ni Mat. 10:32, 33.

Ñke a kamaeaki kain te ekaretia ao a nako temañina nako Tamarria ao temañina Boinike Mak. 11:19, ao a aki bae n te bai teuana ma a ti tataekina aran Iesu i bukoia aomata ba E buoki'a te Uea Mak. 11:21.

A oño te euañkerio I-Tamarria, ae roñoroñon uean te Atua i bukin te bainikirinaki arei; ba ti taku ba bon te aro ni kabuta te euañkerio iroun te Atua nakoia aomata, ba ñke a mae nako kain te ekaretia a riki n tani kabuta ana taeka te Atua ba e boni mena Iesu i rouia. Mat. 28:20.

A bon ataria tani kamaeaki nako ba bon te tai arei ac riai ni kaotaki

te euañkerio nakoia aomata, i bukin te Tamnei are Raoiroi are E mena i nanoia, ma ñike akea ao a ti nako n ukora te bae aki akaka ac aki kükurei iai te Atua. Mat. 16:25, 26.

A kamaiuaki naba kain kawa ake a roko iai tani bainikirinaki. E riki naba n ota tabo ake e roko naba iai te euañkerio, ba a tabe ñkoia ni mamanaki n aroia I-Tamaria. Mak. 8:9-13, 18, 19. Ma ñaia are ti nora manen te bainikirinaki are e reke ñke e roko te ota i buakon te roni kaotai nanoia aomata ake a bae ni mamanaki. Te ua ae moan te tañiraki iroun te Atua te ua aei ae reke i bukin te bainikirinaki are e reke irouia kain te ekaretia.

A on n te Tamnei tani kamaeaki nako ma ñaia are a kona ni karaoi b'ai ake a kona n rairi nanoia iai aomata, ba a taekin ana taeka te Uea ao tjaki aia taeka are a kao-tiotia nakoia aomata, ba bon te Tamnei are a tuañaki i Rouna.

Ao ñkami naba aika tan reireitai kataia ni kanatoña ami taeka ba e aki kükurei iai te Atua. Katotoñia tani bainikirinaki aikai.

Ti kona n taekina ana taeka Iesu n tai ni bane n te tai ae ti kona. Ti na tai taku ba n te tai ae ti aña-naki, ma n tai nako. 2.Tim 4:2.

Kristian ni bane ma aomata aika a tañira te Atua. Tiaki bon butan te euañkerio teimatoami i bukin te bainikirinaki? Ma ñaia ae ti na tai kerikaki i bukin te bainikirinaki.

TE BITI.

EREKE te biti mai an tano n tabo aika a mañauña aika a rietata ba a keniken aomata iai n ukoukora te biti. A keniken moa nako nano ao rimwi a ukeu'ke ni kataorababa. A bati tabo aika e reke iai te biti i America.

Bon te atibu ae kaokoro arona ae a ataia aomata aika tani keniken aika a tian reireiaki arona. Ñkana e reke te atibu are e reke te biti iai a botaki ni kabuokaki n te tabo teuana ke n te bañabaña teuana ae ababaki ao e ti nako n raña te biti n aron teran ñke moa'i te kabuehue ao a riki mañana aika bati ao a korokoreaki ao a reke biti iai aika bubuña ao aika irariki.

Ñkana e tia n okoro te tano ma te biti ao a konaki ni karaoaki b'ai aika a bati mai iai ae te bai ni bobiti ma te waro ma te machine ma b'ai riki aika a bati

A kañaña karaoan baika a karaoaki man te biti ñko aao ñkai a riki ni bebeté makuriaia i bukin b'ai ni makuri aika raoiroi, ma ni waetata.

Moani bati b'ai aika a raraoi ma ni kamimi ma ni korakora ma ni kakawaki aika a karaoaki man te biti ae aiaron te tauantai ma te stove ma b'ai riki tabeua aika bat'.

B'ai ni makuri aika moan te raoiroi boni bai ni makuri aika karaoaki man te biti aika a kona ni karaoaki baika a matoatoa ma n tamaroa.

A boni karaoaki kaibuke naba n te biti ma bain nanona ake a kona ni kabutia. A kakaraoaki kawain naba te ka n te biti ae matoatoa.

PAO.

TENIÑA te maire i maiakin Kiribati iai te abamakoro teuana ae arana Raratonga, te aba ae bati n tiritiri ma ni kakañ kaína ñko a.

Temanna te aomata ae kain te aba arei ae arana Pao. E toka i aon te kaibuke tewana n akawa, ni boborau tenua te ririki.

Iai temanna ni kain te kaibuke arei ae mañori; e kaira nako te aomata ae buakaka aei ae Pao n reireia ni wareware ao ni koroboki ma n taromauria te Atua n te aro ae e kona n iri raoi iai. Ao e riki iake ni keiaki nanona. Ñke a tuai ni koro tenua te ririki e reke nanoni Pao ba e na riki n te mitinare nako a kain abana n okina.

Ñke e a roko i Raratonga e kawaerakeaki iai Pao, ao e kakukurciaki n norakin John Williams ae te mitinare ae kakanato i Polynesia.

Ñke e mena iai e nakon te maeka teuana ma te maeka teuana n tataekina te euañkerio n raoi ao te maiu; ao antai ae kona n atoñña ba iraman ae e iaño n rairaki man te ro nakon te ota i buakoia oin ana botanaomata?

Ñke e kateirakeaki i bukin te reirci'a aomata ba tan reirei ni kateimatoa i Raratonga, ao te weteaki i bukin te rinerine n uota te euañkerio nakoia aomata; ao Pao e aña boni ñaia i Lifu ae te aba teuana i maeaon Raratonga.

E taku te missionary, "Ba e aera ao ko a tiba mena ikai tabeua namakaina; karekea aua te ririki i

maim ūkai ko tuai n nako; ko riai ni kamateb'ai i main nakom n reirei. I kan reireiko ae I reireiakí." E taku Pao, "E boni koaua ba I tuai ni batí n atatai, ma I ata te Atua ae koaua ao Iesu Kristo; ao I ata taekan ae tuai n roko: kana-koai ao N na tuañia aei, ao karim'ia rorobuaka ba a na tuañia b'ai tabe-ua."

E kairoroaki Pao ba e na tiku ni katia ana ana ririki. Ma e batí n nanoañaia bekan n aroia, n aron ae e tia ni mena iai; ao e māraki nanona ni kai kaota roñoroñon ana tañira te Atua nako ia.

Ma tiaki te aomata ae tataniña banen te ririki ūkai e a kan ana makuri; ma e barekia ni karekeaa rabakauna n taetaen Mare ae te aba ae kan ma Lifu.

Rimwi e nako mai Mare nako Lifu n te wa; ao ūke e a kania eta e takarua nakoia aomat i n taekan Mare ni kañai, "Nako ao tuañia te uea ba raona ñai, ao I uota te roñoroño i bukina mairoun te Tamnei ae M'aka."

E mimi ma ni kukurei te uea ūke e añañañi te roñoroño, ba e a bua oñimakinan antina, ba e a tia ni kanako wa nakon abamakoro aika raona n noria ba ñikana tao a kona ni kunea temanna ae m'aka riki nakon antina: ao ūkai e roko Pao ma te roñoroño mairoun te Tamnei ae M'aka n ti ñaia. Ao e tuañia ana tia buaka ba a na kaira Pao nakon ana auti. Teuac Bula bon te toka ae batí n korakora riki n aba aikai: ao bon iai nimaña toka aika mañori ma aomata aika

añañañi b'ai nako im, ma n tauraoi ma aia b'ai ni buaka n tai nako.

E tuai n tia. ALBERT.

SUBJECTS.

Atuia Taromauri Ma Kaotioti

Rawa nakon te buakaka. Iako. 4:7-11.

E na bon recke kain te tia bure. I-Kar. 5:19-21.

Te Taetae-buaka. I. Bet. 3:8-10.

Te Kewekewe. Tito 1:12,13; Kaoti. 21:8; 22:15.

Ana tautau mauri te Atua. Tai maku, ba au aoinata Nkoe. It. 43:1-7. Bon Iehova te tia kawakiniko. Areru 121. Ana o-nimaki Bauro. Mak. 28:1-25. Ti maiu n tautauáni maurira i Rouna. Areru 91.

Te Ota. Otau te cuankerio. II. I Ko. 4:1-7. Nakonako n te Ota. I-Eb. 5:1-12. Otan aonaba Iesu. Ioa. 12:42-50. Boa te Rokou Iesu, te Maiu, ao otaia aomata. Ioa. 1:1-18.

Te Makuri i bukin te Uea. Antae Taetae? lesu are am tia Kamaiu. It. 48:12-17. Tau ao Karaoia. Tua-k. 5:32,33. Tani Kakoaua ñkami. It. 43:10-12. Kaotioti Raoiroin te Atua ma ana akoi. Ioa. 15:26,27. Ma ñaia ae E kañai nako im, Karaoia. Ioa. 2:5-11.

Ana bai te tia tokanikai. Kai ni kamaiu. Kaoti. 2:7. Te bau. 2:10. Te aki kamarakaki. 2:11. Te atibu ae mainaina. 2:17. Te m'aka. 2:26. Bouan te mancaba. 3:12.

TE MAN N RAOI.

E KAOTAKI IROUN

TE G.I.T.S. KABOWI

N te katenua n namakaina ac koraki i bukin te Euañkerio i aon Gilberts.

MOTE T. TIRA.

Editor.

RoÑOROÑON KUSAIE.

¶

Apr. E roko steamer mai Ponape, ao e iria Nanipei ma natina te aine ae e uarereke ao a man ikai. E a roko naba te' Governor ae ūkainaba nako Jaluit ūia ma manena.

¶

May. E teirale Miss Hoppin ma ana koraki ni ūatobibia Kusaie n ti na-konako i aoni wae'a.

¶

June. E a roko Mr. Walkup mai Kiribati ma roñorofio aika bat. E roko te steamer mai Sydsey ao e iria Nanipei nako Ponape. E a mareaki Thomas ao Esther ao a ira Mr. Walkup nako Kiribati, ao Teiuaki naba ba tan reirei. E oki i aon Hiram Bingham Tutana ba e mamara.

◆◆◆

TE ROBU AE MOTI.

IAI te tai teuana ae a tabe aomata tabeman n taekina aron te kabuanib'ai. E taku te teinim'anem temanna nakon Jack. E aki bat am kabuanib'ai Jack? E kaeka temana, "Ti aki bane n inaomata maiai" E taku Jack "A bat b'ai aika kamimi aika a roko n aki ataki man te aro n aki oñeaba."

E taku te teinim'anem temanna "I butiko tuañira tabeua Jack. I ataia ba iai i roum." E taku Jack, "Ñkana

bon iai i rou ao I aki mutiakinna ba e kakanato." E taku natin te kabeni, "Anaia." E taku Jack "Bon te kabuanib'ai ae kawa n te wiki ae a bakanako. Taikan te tia kabiribiri n te kai buke aei ae e makuri iai arana Alfred Eastnor.

E taku te tia kamakuri "Ñkana e a tia am makuri, ao oki mai n te kai n tamareke. Oñio tai b'ain robu aikai aika a tinetine i rarikina." E taku Eastnor "En!" Ma e bon aki oñeaba.

Bon arora ūaia aika ti bobai ri marawa, ao Eastnor bon kain eta.

E aki iañoi robu ake uaai te mataniwi ake a mka n te maimai, ma e a tia n tañia te tia kabiribiri ba e na aki bain, ma ūike e tia ana makuri Eastnor n teitera:a e manuoki robu ake e tuañaki. Ao e taku nakoia atae ake i aon deck Katikia Kawaetata. Ao e tie nako ni kani robu akekei.

E tei Jack n ike rake ma raona ni bane ūike e tie nako. Ao e waetata Eastnor n roko i aon te bwia. "Taua ni buokia n te kaintamarake ñkana e kona." E kawa ūike tao e roko i nuka e oñio tañia ao e moti te robu.

A bane ni kañai O! Akea ba e moti ma'irovia ataei akekei. Ao e taetae Jack ni karaurau ūike a koreaki taeka ni kanakoaki te karaki.

En e moti te robu, ao e baka uabwi ma nimaua te bote. ūike e tabekaki Eastnor e a mate.

Ti wareka aron te aomata ae aki oñeaba. Ata e rinea kawaina nakon kawain te Atua. Aia uea Iteraera a tulaki n iraørao ma bekani ake i rariki'a ao ti nora te uea ae e aki toki ni kata kamaiuana iroun te Atua, e omimakina te robu ae nísamka n tain kainnanona. Bon tokin bakan Ata te aro aei.

Taikan Ata aikai a koreaki ba rei-reiara iroun te rao ae tañiraki. Onimaki ma ni kata ana taeka n akoi te Atua nakoia aika a taua n aia tai nako.